

Havlova slova četl Tříška

V roce 1968 vysílal liberecký rozhlas Havlovy komentáře. Četl je tehdy jeho kamarád, herec Jan Tříška



V Liberci po letech spolu Václav Havel se s Janem Tříškou po letech opět setkal v Liberci. Bylo to při vzpomínce na osmašedesátý rok, v srpnu roku 2003.
Foto: Radek Petrášek, ČTK

» Pokračování ze strany D1

„Nevím, zda tento vysílač je slyšet za hranicemi republiky a prosím proto radiostanice, které nás slyší, aby přenášely vysílání za hranice země,“ taková jsou úvodní slova dnes již legendární Havlovy výzvy, kterou má MF DNES k dispozici. O pomoc s organizací protestních podpisových akcí proti sovětské okupaci žádal Günthera Grasse, Jeana Paula Sartra či Eugena Ioneska. Vše se vysílalo například z tehdejší liberecké pobočky Československého rozhlasu ve vile v Alšově ulici. „Ty komentáře byly pro nás nesmírně důležité. Představovalo to osobní odvahu lidí, kteří se na tom podíleli. Nikdo nevěděl, jak to skončí,“ vzpomíná Luboš Přihoda, liberecký spisovatel a publicista, autor knihy A potom přijely tanky, kde reportážně popisuje tehdejší události.

Proč Havla, jeho ženu Olgu či Tříšku srpen 68 zastihl právě v Liberci? „Vašek tu zůstal vlastně náhodou. Přijel sem na návštěvu za přáteli architektky, třeba panem Masákem. Já a jeho přátelé jsme tu pak vytvořili jakýsi řídicí orgán, který sledoval a rozšiřoval informace o situaci. Vašek byl samozřejmě vůdčím duchem celé skupiny,“ popisuje Havlův přítel, bývalý vedoucí katedry filozofie na Technické univerzitě v Liberci a dnes její pedagog Bohumil Nuska.

Vzpomíná také, kde všude se situace rozebírala a vyhodnocovala. Diskutovalo se například v kavárně hotelu Praha na Benešově náměstí či na radnici, kde bylo také jedno ze studií rozhlasu. „Důležité centrum bylo také v Oblastní galerii.

Zde se diskutovalo dlouho do noci. Havel tu také přespával na pozvání tehdejší ředitelky galerie Hanky Seifertové. Tady se natáčelo i něco pro rozhlas, vzniklo tu jakési provizorní centrum naší opozice vůči vpádu vojsk Varšavské smlouvy,“ doplňuje Nuska. Společně s Havlem se pak v horkých srpnových dnech podepsal také pod výzvu, aby lidé okupantům nedávali například vodu, potraviny a nekomunikovali s nimi.

MF DNES se podařilo dohledat i jednoho z tehdejších pracovníků libereckého rozhlasu. Nepřál si však být jmenován. „Nejprve se skupina kolem Havla sešla v rozhlase na radnici, kde bylo malé studio. Pak se přesunuli do Alšovy ulice. Asi dvakrát jsme dělali s Havlem rozhlasový vstup. Tam byla dvě studia. My pracovali v tom horním. Skupina okolo Václava Havla měla svůj další štáb ve spodním studiu. Tady se situace řešila spíše z politického pohledu,“ uvádí.

Na Havla a jeho libereckou roli v srpnu 68 pamatuje i jeho někdejší poradce na Pražském hradě - Liberečan Jan Šolc. „Těch pár srpnových dnů v Liberci patřilo k mým nejvzrušenějším zážitkům vůbec,“ píše ve své vzpomínce Srpen 1968 v Liberci. Tehdy Havla ještě neznal, ale svedla je náhoda. Oba společně i s Janem Tříškou se totiž pod kulometnou palbou z jednoho sovětského tanku plížili do průjezdu jednoho domu na náměstí. „Byl tehdy velmi mladý, ale už se o jeho hrách vědělo. Vyvolal velkou odezvu v zahraničí,“ uzavírá Šolc.

Martin Trdla

Kniha Havlových fotek nebyla trhákem. Nyní je rozebraná

Zájem o obrazový titul libereckého nakladatelství vzrostl

LIBEREC (ad) Odchod Václava Havla vyvolal vlnu zájmu o fotografickou knihu mapující třicet let jeho života. Kniha Havel s podtitulem fotografie přitom vydalo liberecké nakladatelství Knihy 555 už v roce 2002 při příležitosti ukončení Havlova prezidentství. V mezidobí se zájem o ni výrazně zpomalil, nyní je náklad česko-anglické publikace už téměř rozebraný.

„Zájem o knihu se hodně zvýšil. Pokud si ji lidé nemohou koupit, tak v ní alespoň listují. Je hezké, že na pana Havla touto formou vzpomínají,“ řekl Martin Fryč z libereckého Knihkupectví a antikvariátu Fryč.

Knihu si mohli lidé listovat i u pomníčku na srpnovou okupaci v liberecké radnici, kde od neděle hoří svíčky na počest Václava Havla. Dala ji tam nakladatelka Květa Vinklátová.

Knihu s úvodním slovem dalajlamy a Miloše Formana dnes už zbývají poslední kusy a nové vydání nebude. Nakladatelství totiž už nemá práva k 90 fotografiím v knize použitým. Snímky do ní poskytl devět fotografií dokumentaristů. Namátkou Karel Cudlín, Bohdan Holomíček, Jiří Jírů, Jaroslav Krejčí nebo Jaroslav Kučera. Výjimečné dílo zaznamenalo život Václava Havla v různých etapách – od civilního života počínaje rokem 1974, přes dobu roku 1989 až po jeho poslední rok ve funkci. „Myšlenka vznikla před tím, než Václav Havel odcházel z prezidentského úřadu. Byla to složitější práce, oslovení fotografové byli zvyklí pracovat sami, tady byli součástí kolektivu. Vybíralo se také z tisíců fotek,



Přebal „liberecké“ knihy Havlových fotografií.

nebylo jednoduché najít snímky, které nakonec budou v knize,“ přiblížila proces vzniku knihy Květa Vinklátová, ředitelka nakladatelství Knihy 555.

„S Tomki Němcem, který se podílel na výběru a řazení fotografií, nás tehdy Václav Havel přijal na Hradě. Působil velmi skromně. Za knihu poděkoval a bylo to takové velmi milé a krátké setkání. Povídali jsme asi půl hodiny,“ vzpomínala Květa Vinklátová zase na krátké setkání s Havlem.

Knihu nakladatelství posílalo i do zahraničí, časem se ale její prodej velmi zpomalil. „Svého času nás tlačili, abychom ji dali do Levných knih, já jsem to ale odmítla. Víme, že kniha teď bude okamžitě pryč, přijedou knihkupectví a distribuce a už u nás k dispozici nebude. Je nám ale líto, že o ni budou teď mít lidé zájem v této smutné souvislosti,“ zmínila Vinklátová.

V Liberci budou číst úryvky z Havlova díla

» Pokračování ze strany D1

„Václav Havel se stal nejen symbolem novodobého českého státu, ale byl také symbolem kultivovanosti, vysoké úrovně všeobecného přehledu a vlídně lidského filozofického názoru. Přestože mu totalitní režim znemožnil vysokoškolské vzdělání, patří těmito svými rysy na akademickou půdu,“ řekl rektor liberecké univerzity Zdeněk Kůs.

Na radnicích měst v regionu jsou připraveny kondolenční archy. Pietní shromáždění k uctění Havlovy památky připravuje liberecká radnice. „Uskuteční se ve středu před budovou radnice,“ řekla mluvčí magistrátu Pavlína Stránská. Na schodech radnice zazní vzpomínkový projev jeho dlouholetého spolupracovníka Jana Šolce, úryvek z díla Václava Havla a vystoupení pěveckého sboru Ještěd. Akce začíná v 16.30. (ČTK, lib)

Musím vytáhnout Američany na pivo, posteskl si prezident

Bývalý kameraman Martin Chaloupka natáčel na Hrádečku

KRYŠTOFOVO UDOLÍ (mt) Zajímavou osobní vzpomínku na Václava Havla má i bývalý kameraman České televize Martin Chaloupka z Kryštofova údolí. Bývalého prezidenta natáčel na jeho chalupě na Hrádečku, kde krátce po sametové revoluci jednal s delegací amerických senátorů o získání doložky nejvyšších výhod pro tehdejší Československo.

„Docela jsem si padl tehdy do oka s jedním ze členů Havlovy ochranky. Když poté dorazil, dostali jsme povolení, že můžeme natáčet na dvoře Hrádečku. Začalo ale pršet, a tak mi bylo dovoleno schovat se naproti do takové dílničky,“ vypráví Chaloupka.

Do příjezdu Američanů zbývalo asi dvacet minut. Najednou se na dvoře objevil Havel a skrz hustý liják si to namířil rovnou ke kameramanovi. Ten vzpomíná, jak spolu



asi necelých deset minut hovořili. „Bylo to velice příjemné setkání. Pamatuji si, jak mi například říkal, že ty senátory potřebuje vytáhnout na pivo, aby je zlomil na tu doložku. Pak mi řekl několik moudrých věcí, nad kterými jsem se pak často zamýšlel. Třeba že z politiky není úplně nadšený, ale bez ní to bohužel nejde. Je to sice obecná věc, ale nějak ho charakterizovala,“ doplňuje Chaloupka.

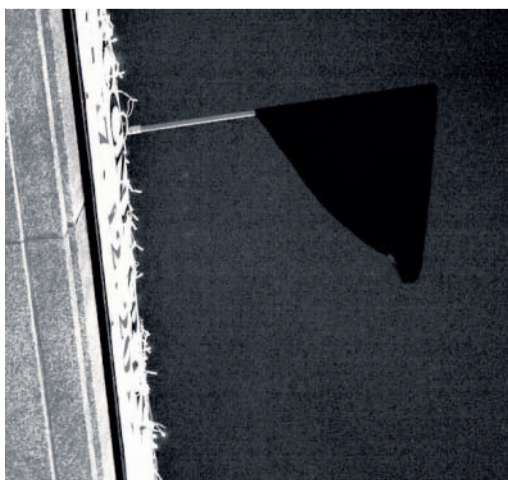
Stejně jako mnozí i on vzpomíná na Havla jako na velmi sympatického člověka. „Jsem docela ukecaný, ale on mě dokázal poslouchat. Nikdy na to setkání v dešti nezapomenou,“ dodává.

„Nakonec přijela ta delegace, udělali jsme i pár záběrů v předstínané Hrádečku a rychle jsme s natočeným materiálem spěchali do Prahy,“ uzavírá Chaloupka.

Vaším objektivem

Havlova pieta u jablonecké radnice

„Pátou adventní svíčku“ - věnovanou památce Václava Havla - zapálili lidé u jablonecké radnice. Snímky jsou z internetového fotoalba rajce.idnes.cz Foto: Zbyněk Cincibus
http://marcus.rajce.idnes.cz



INZERCE

GRATULUJEME VÍTĚZŮM!

Vítězi soutěže o **Oranžovou učebnu** v našem regionu se staly:

- Gymnázium Turnov, Turnov
- Vyšší odborná škola ekonomická, sociální a zdravotnická, Obchodní akademie, Střední pedagogická škola a Střední zdravotnická škola, Most

Díky vítězství v soutěži o Oranžovou učebnu získají tyto školy od Nadace ČEZ grant až 200 tisíc korun na nákup nových pomůcek pro zkvalitnění výuky fyziky.

Děkujeme všem zúčastněným za energii, s jakou přistoupili k této soutěži, vše o letošním ročníku i mnoho dalšího naleznete na www.cezregionum.cz.

NADACE ČEZ

www.cezregionum.cz JSME S VÁMI. SKUPINA ČEZ